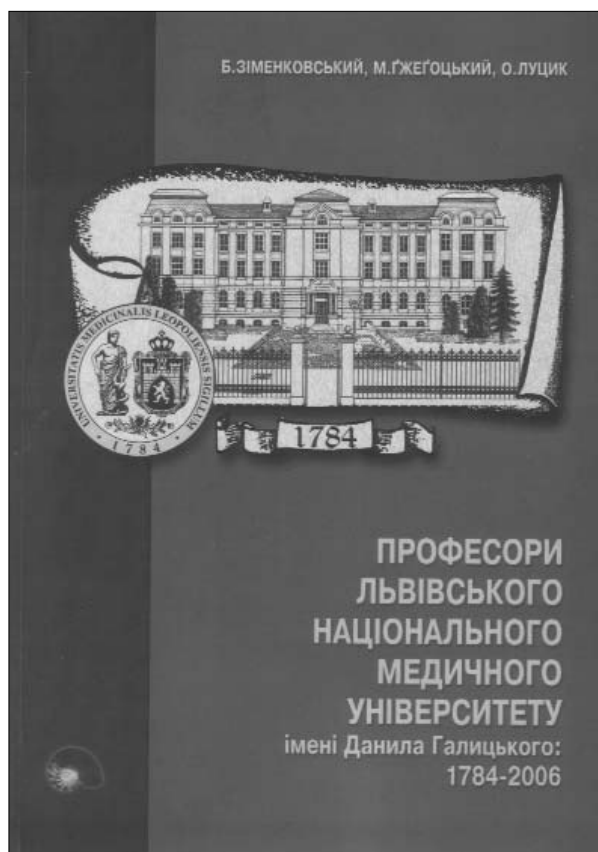

© Михайловський Володимир

ЖИТТЯ – ВСЬОГО ЛИШЕ ШАНС СТАТИ ЛЮДИНОЮ (ПРО КНИГУ "ПРОФЕСОРИ ЛЬВІВСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО МЕДИЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ ІМЕНІ ДАНИЛА ГАЛИЦЬКОГО: 1784-2006")

Ця книга (вельми поважна книга!), про слід людей науки на землі, потрапила мені до рук зовсім випадково. Щиро кажучи, так сталося, що не одразу взявся її читати. І не тому, що вона по-своєму "специфічна" – це, по-суті, наукові біографії вчених Львівського національного медичного університету імені Данила Галицького за час його фактичного існування. Загалом книга охопила майже 600 найвідоміших постатей, що уособлюють різні періоди університету – австрійський, польський, німецький, радянський та український. Серед багатьох портретів учених, що потрапили сюди, – чимало тих, які розшукані в архівах та бібліографічних джерелах. Отож, фундаментальна праця поважних авторів-професорів Бориса Зіменковського, Мечислава Гжегоцького, Олександра Луцика (Львів: Видавничий дім "Наутітус", 2006) вимагала не поспішного перегляду чи прочитання. Вона, як на мене, одна із тих, де автори спробували "зв'язати" науковий зажинок чотирьох століть окремо взятого університету. Це й зваблювало, бо давало можливість вперше довідатись, як працювала "галицька кузня здоров'я" на збереження людського життя, де відповідальність вбирала в себе і дію, і думку, і почуття...

Як читач, сприймаю цю книгу одразу в трьох вимірах: по-перше, утвердження на галицькій землі пошуку і прогресу медичної науки; по-друге, автори подали приклад розуміння того (дуже важливий приклад!), як необхідне в теперішній час для українського суспільства відчуття небайдужості,

аби черствість не зневажала гордості за тих, які творили на землі добро; по-третє, львівська одержимість повинна стати взірцем для інших навчальних та наукових закладів.

Звичайно, не всі (далеко не всі) мають таку подаленілу, славу історію, що вимірюється століттями. Але все ж таки, вона є! І, як потверджує життя, цей літопис важливо писати вчасно, з почуттям обов'язку, щоб не піддати забудькуватості власні "корені"... Можна лише щиро позаздрити львівським професорам-достойникам, які з такою скрупульозністю вивчили архівні доку-

менти, провели побічну пошукову роботу заради того, аби пізнати систему цінностей, визначити, що в ній змінилося. Короткі біографічні начерки, сутність напрямків наукових досліджень різних людей у часі, але цілеспрямованих в однодумстві, допомагають глибше пізнати людину, бачити рівень її відповідальності за найдорожче на землі – Життя.

Не знаю як для кого, а мені цікаво було, вчитуючись у ці біографії, вивідуючи напрямки наукових досліджень, спостерігати, як формується особистість, як багато з них знайшли гідне місце в пантеоні світової науки. Врешті, яке воно відчуття відповідальності перед клятвою Гіппократа, на чому тримається та впертість, котра здатна підкорити не одну вершину науки. А ще утвердитися в думці: особистість (якщо вона справжня особистість!), де б вона не була, – завжди на своєму місці. І кожен у житті повинен зіграти для себе головну роль.

Ось чому ця книга є подією для нашнього покоління, бо в ній "закодоване" дуже важливе твердження: "Дайте людині подумати, може, почне мислити". І до цього мислення спонукають такі особистості, скажімо, як Антон Людвік Ридигер (1850-1920) – другий у світі виконав резекцію воротарної частини шлунка з приводу раку; Адольф Бек (1843-1942) – новатор в галузі електроенцефалографії, фундатор фізіології сенсорних систем; Стефан Рудольф Вейгль (1883-1957) – винахідник протитифозної вакцини, нагороджений Лицарським орденом Святого Григорія за заслуги щодо припинення епідемії тифу; Маріян Панчишин (1882-1943) – видатний терапевт Галичини; Якуб Кароль Парнас (1884-1949) – видатний біохімік, академік АН та АМН СРСР; Йозеф Беррес (1796-1844) – почесний громадянин м. Львів (1831), один з найкращих лікарів Галичини; Степан Олійник (1918-1992) – професор, автор майже 200 наукових і навчально-методичних праць, серед них 11 монографій, та багато інших.

До речі, так сталося, що про окремі осо-

бистості з книги я мав змогу почути щонайменше років сорок тому. І ось ця випадкова "зустріч" з ними на сторінках своєрідної енциклопедії, в якій автори об'єднали в єдиній хронологічній послідовності розірвану на окремі фрагменти двома світовими війнами, локальними конфліктами націй та етносів, понад 220-літню історію вищої медичної і фармацевтичної науки та освіти у Львові, підвела ще до однієї думки: чим далі ми відходимо від живої історії, тим важче її донести у своїй первозданності до сучасників. Отож, ловити треба час, не розтрачувати золотий фонд науки. Бо відходять не тільки особистості, а відходить сердечне благо людей мудрих і добродійних, відходить щира тривога за день завтрашній, відходять взаєморозуміння, великодушність і милосердя. Це треба вберегти, наголошують у підтексті автори книги, знаючи, що заповідники повинні бути не лише на землі, але й в серці, в нашій пам'яті.

Чому мені хочеться на цьому наголосити? Жив у Чернівцях десь років тридцять тому лікар-енциклопедист Опанас Шевчукевич, який у свій час здобув вищу медичну освіту у Фрайбурзі, а згодом у Берліні. Це була ерудована людина в найкращому розумінні цього слова: знав він 14 мов, писав вірші, був скульптором, художником, а ще надто багато часу віддавав нетрадиційній медицині, мав власну бібліотеку, в якій знаходилось 30 тисяч книг, серед них – багато унікальних, дуже рідкісних. Він листувався зі славними людьми Європи. Але все це було при житті.

Після смерті Опанаса Шевчукевича і його дружини-педагога, письменниці Ольги Іванівни – великий той скарб "розчинився" у життєвій суєті поміж людей далеких від науки. І зараз важко довідатись, де з рук "скупщиків старовини" опинилися ті унікальні книги від медицини. Пам'ятаю, був серед них "Зільник" з більш як 2 тисячами ілюстрацій, який важив понад 10 кілограмів. А ще у цій книжковій скарбниці (достеменно пам'ятаю, Опанас Євгенович цим ду-

же пишався) був підручник з фармакології магістра фармації Мечислава Дуніна-Вонсовича (про нього йдеться в книзі поважних львівських професорів), який у свій час (1875 року) закінчив фармацевтичне відділення Фрайбурзького університету. Особливо Опанас Шевчукевич поважав його за достеменно вивчення лікарських рослин, бо і сам знав їх тисячі. Він мав досить обширну інформацію про цього вченого ще з Фрайбурга.

Часом у розмові (ми зналися з Опанасом Євгеновичем 15 років) він згадував професора Юзефа Меруновича (до речі, уродженця Чернівців), як президента Львівського лікарського товариства (1885). Лікар Шевчукевич вивчав проблеми гігієни харчування, і коли вів про це розмову (мав він у цьому напрямку теж серйозні набутки), згадував (і не раз) професора, керівника кафедри гігієни і бактеріології Львівського медичного університету Здзіслава Кароля Штойзінга, який згодом, по війні, очолював таку ж кафедру Вроцлавської медичної академії.

Згадую про це з болем у серці, бо знаю, як багато втрачено після смерті цієї людини. Певен, його книжкова скарбниця, якби це робилося завчасу, не одному допомогла б, багато чого б доповнилось, і досить суттєвим. Але... час втрачений... Та доля цієї мудрої людини, яка постійно тримала під серцем мудрість Рабіндраната Тагора: "Якщо перед помилками ти зачиняєш двері, пам'ятай, що Істина теж не зможе ввійти до тебе", і нині залишається для нас повчальною, відкритою.

Ось чому, як читач, радію появі такого ошатного, скрупкульозного видання, на який

зважились поважні вчені Борис Зіменковський, Мечислав Гжегоцький і Олександр Луцик. Але запрошується і запитання: хто ж буде наступний на цьому важкому, але вельми благородному шляху?

Не маю сумніву, книга ця буде мати свого читача, свою популярність. І серед професорсько-викладацького складу, і їх родин, і серед студентів. Кожен випускник вузу вважатиме за честь придбати таку книгу, адже у ній – історія його навчального закладу. І найважливіше – вона постійно будитиме (від покоління до покоління) творчу думку, буде добрим прикладом у ставленні до науки, у повазі до історії.

З цієї нагоди мені згадується, як донька професора Миколи Гервасійовича Туркевича (1894-1975), професора-анатома Чернівецького медінституту, в одній з наших розмов сказала заповідане батькове: "Він завжди тривожився, щоб ті, які йдуть з життя, ніколи не ставали мертвими ні для родини, ні для суспільства". Доля М.Г.Туркевича вже вкотре переконали мене: людина залишає себе в людині, у своїх справах. У цьому людське безсмертя. І подібна книга вчить: той, хто не вміє, або не бажає жити і творити для людей, ніколи не створить самого себе, власний багатий духовний світ. І, напевне, щоб зрозуміти душевний стан тих, хто був не тільки добрий, а й творчий у відданості науці, треба стати таким же, як вони. Чим це не приклад для нинішнього покоління і тих, що ще прийдуть?..

Радіючи за вихід книги на галицькому терені, хотілося б, щоби ми цінували кожен день, що відходить, бо життя – всього лише шанс стати людиною!

Володимир Михайловський